

ŽEROTÍN

45
březen 2018
ročník XVI
čtvrtletní zpravodaj
Obecního
úřadu Žerotín

OBSAH:

Zápis do prvního ročníku a do školky - Změna ordinační doby - Informace obecního úřadu - Poplatky - Prezidentské volby - Tříkrálová sbírka - Staré žerotínské zvyky a obyčeje - Velikonoce - Pamětiška - Společenská kronika - Stěhování posilovny - Valná hromada - Sport - Výzva

Děkujeme ...

Periodický tisk územního samosprávného celku • Vydává: Obec Žerotín • Žerotín 13, Litovel 784 01, IČO 00299758 • Registrováno u MK pod značkou: EČ MK ČR E 17321 • redaktor: Jiří Němec • Redakce mobil: 724 738 032 • email redakce: red.zpravodaj@seznam.cz • Názor autora článku nemusí být nutně názorem vydavatele, do textu autora nezasahujeme.

Uzávěrka příštího čísla: 31. května 2018

Hola, hola, škola volá ...

Oznamujeme všem rodičům, že zápis do prvního ročníku proběhne 17. 4. 2018 a zápis do mateřské školy: 14. 5. 2018

Ředitelka školy Marie Slimaříková

Změna ordinací doby

ORDINACE PRAKTICKÉHO LÉKAŘE PRO DOSPĚLÉ

MUDr. Karin Niklová, zdr. sestra — Kateřina Hrubá

Ordinace Šternberk, Oblouková 25, Žerotín 13

Tel.: 585 011 064 (Šternberk)

PO 7.00-14.00 hod. (MUDr. Niklová)	Šternberk
od 12.00 hod. pro objednané	
ÚT 7.00-13.30 hod. (MUDr. Niklová)	Šternberk
od 10.30 hod. pro objednané	
ST 12.00-18.00 hod. (MUDr. Niklová)	Šternberk
od 16.00 hod. pro objednané	
ČT 7.00-10.00 hod. (MUDr. Křapová)	Šternberk
10.30-13.30 hod. (MUDr. Niklová)	Žerotín
PÁ 7.00-11.30 hod. (MUDr. Niklová)	Šternberk

Informace obecního úřadu

Upozornění pro občany

Jelikož stále ještě nejsou někteří občané připojeni na kanalizaci a prozatím nepředložili na obecní úřad doklad o likvidaci odpadních vod, vyzýváme je, aby tak neprodleně učinili. Pokud doklady nebudou předloženy a množství vyvezených odpadních vod, jejich zneškodnění na čističce odpadních vod, nebude odpovídat průměrnému množství vody na osobu v domě žijící, budeme nuceni podat podnět na odbor životního prostředí k vodoprávnímu dohledu.

Od uvedení kanalizace do provozu nesmí být prováděn odtok odpadních vod do dešťové kanalizace nebo přímo do Teplicky přepadem z jímky. Tyto případy musí být zaslepeny.

Dle ustanovení § 118 zákona č. 254/2001 Sb. za porušení povinností v nakládání s odpadními vodami může být uložena pokuta do výše 50.000,- Kč.

Vzhledem k tomu, že v březnu se zahajuje oprava silnice Strukov – Šternberk, v rámci které v naší obci bude vybudována nová dešťová kanalizace, na kterou se

přepojí všechny stávající domovní přípojky, dojde velmi lehko k odhalení vypouštění odpadních vod do dešťové kanalizace. Zjištěné případy budou řešeny ve spolupráci s vodoprávním úřadem.

K rekonstrukci vozovky

Na jednání dne 13. 3. 2018, kde měly být dořešeny objízdné trasy, bylo oznámeno, že stavba nebude v plánovaném termínu realizována. (Začít se, dle původního plánu, mělo 4. 4. 2018) Pravděpodobně by k realizaci stavby mohlo dojít na podzim 2018 s dokončením na jaře 2019, možná po etapách, tak jak bylo původně plánováno. Termín zatím určen nebyl.

Kdo bude realizovat stavbu, prozatím také není určeno, má proběhnout nové výběrové řízení na zhotovitele stavby.

U nás v první etapě by probíhala výstavba dešťové kanalizace, která by měla mít stejný postup, jako měla kanalizace splašková. Po dobu výstavby zůstane silnice pro občany průjezdná. Následně pak bude probíhat rekonstrukce

vozovky, kdy již dojde k výkopům až 1 m hlubokým. V této etapě již nebude možno silnici užívat a dojde k omezení občanů. Na případných nutných výjezdech bude nutno se dohodnout s pracovníkem stavby.

Pracovníci stavby měli mít kanceláře v budově č. p. 66 místo posilovny. Zde mělo být sídlo firmy, která měla provádět stavbu v naší obci, a měli zde probíhat kontrolní dny celé stavby.

Objízdná trasa autobusů Žerotín – Šternberk by vedla spojovací cestou od křižovatky od Pňovic na Újezd, Mladějovice, Hnojice, zpět Mladějovice a Šternberk. Lužice nebudou touto linkou obsluhovány. Autobusy na trase Olomouc - Žerotín a Olomouc - Uničov pojedou všechny ze Štěpánova přes Pňovice na Uničov. Zastávka bude u záduhy. V době uzavírky křižovatky od Pňovic by byla zastávka pro všechny autobusy až ve Strukově, popřípadě by jezdil autobus ze Štěpánova přes Krnov na parkoviště u křižovatky a zpět. Objízdná trasa pro automobily by vedla ve směru na Uničov a dále

přes Mladějovice do Šternberka. Na spojovací silnici od křižovatky u „zádruby“ směrem na Újezd bude umístěna zákazová značka „zákaz vjezdu“ s dodatkovou tabulkou mimo bus a vozidla ZD a dopravní obsluhy vjezd povolen. Dopravní obsluhou jsou myšleni občané s trvalým, pobytem v obci Žerotín.

Na opačném konci ve Šternberku práce končí na nadjezdu, odbočkou na Mladějovice, která v době rekonstrukce bude průjezdná jedním pruhem, v některém období na semafor.

10. března proběhl v naší obci svoz nebezpečného a velkoobjemového odpadu. S ohledem na minulost, kdy docházelo k ukládání odpadů na místech svozu cizími lidmi, kteří

v naší obci nežijí a obec tuto likvidaci musela zaplatit, došlo i v letošním roce k vyhlášení svozového místa až ráno před svozem. Vloni na podzim jsme vyhlásili den konání ráno a cena za odvoz odpadů tím byla o 50% levnější než na jaře, kdy bylo místo a čas vyhlášeno více dopředu, čehož bylo cizími lidmi zneužito. Vzhledem k tomu, že i tato cena je započítávána do celkové ceny, kterou zaplatíme za likvidaci odpadů, která je pak základem pro stanovení výše poplatku, který hradí občan, je v zájmu nás všech zamezit zbytečnému navyšování ceny odpadů.

K odpadům ještě uvádím, že pneumatiky lze zdarma odložit v pneuservisech. My za uložení musím zaplatit.

Stále jsou k dispozici kompostéry.

Vyzvednutí po dohodě na obecním úřadě.

Poděkování tatínkům

Sněhu jsme si letošní zimu moc neužili, tak alespoň těch 14 dnů mrazu ji připomnělo. V souvislosti s tím děkujeme velice všem tatínkům, kteří se podíleli na přípravě a následné údržbě ledové plochy na našem umělém hřišti a vytvořili tak skvělé podmínky pro bruslení.

Ještě jednou děkujeme.

POZVÁNKA

9. června 2018 se uskuteční posezení u vody a dětský den. Těšíme se na hojnou účast.

Jarmila Capková – starostka obce

Poplatky za rok 2018

Stejně jako v loňském roce, i letos nabízíme občanům možnost hradit poplatky za komunální odpad a psy na účet obecního úřadu č. 1801707369/0800. Aby mohly být platby správně přiřazeny, nezapomeňte uvést jako **variabilní symbol číslo popisné**, za které jsou poplatky hrazeny, a **do zprávy pro příjemce** napište vaše **příjmení**. Poplatky na rok 2018 zůstávají ve stejné výši jako v předchozím roce, tj. za komunální odpad 300 Kč/osoba a za psa 100 Kč/pes. Poplatek za psa je splatný do 30. 4. 2018 a poplatek za komunální odpad do 30. 6. 2018.

Obec Žerotín

Prezidentské volby

Letošní první volby máme za sebou. Proběhly v lednu ve dvou kolech. Z devíti kandidátů se do druhého kola dostali dle očekávání Miloš Zeman a Jiří Drahoš. V tabulce se můžete dočíst, jak jste hlasovali v naší obci.

Prvního kola se mohlo zúčastnit 376 voličů. K urně vás však přišlo „jen“ 242 přičemž platných hlasů bylo 240. Volilo tedy 64,36%, což je číslo lehce nad celorepublikovým průměrem.

Nejvíce hlasů obdržel Miloš Zeman 74, Hned za ním skončil Jiří Drahoš se 70 hlasy. Další pořadí:

Pavel Fišer	46
Michal Horáček	20
Marek Hilšer	14

Jiří Hynek	8
Mirek Topolánek	5
Vratislav Kulháněk	3
Pert Hannig	0

A jak proběhlo kolo druhé?

Toho se mohlo zúčastnit 375 voličů. Volilo však pouze 262 z nich, což bylo 69,86%. Ti rozhodli takto:

Miloš Zeman	115 hlasů
Jiří Drahoš	144 hlasů
Neplatné hlasy	3

Jak už víme, celorepublikový výsledek s tím naším, žerotínským, nekoresponduje, ale od toho jsou to volby a hold většina voličů rozhodla jinak.

Podle podkladů volební komise zapsal
Jiří Němec

Výsledek koledování roku 2018

Šternberk	175 140,-	Řídeč	4 718,-
Babice	12 351,-	Hraničné Petrovice	5 575,-
Komárov	3 320,-	Domašov nad Bystřicí	9 928,-
Hnojice	18 349,-	Jívová	15 134,-
Mladějovice	12 088,-	Domašov u Šternberka	4 724,-
Lužice	5 019,-	Mutkov	4 007,-
Strukov	7 815,-	Štěpánov	74 344,-
Žerotín	16 114,-	Norberčany	7 425,-
Huzová	9 400,-	Štěpánov- Liboš	13 781,-
Hlásnice	9 892,-	Město Libavá	5 116,-
Lipina	3 358,-	Horní Loděnice	8785,-

Celkem bylo vykoledováno : 426 383,- Kč

Milí spoluobčané, chceme vám srdečně poděkovat za vaši vstřícnost při letošní Tříkrálové sbírce a za vaši důvěru, která nás povzbuzuje v naší charitní práci.

V roce 2018 se Charitě Šternberk- středisku Šternberk podařilo díky vám vykoledovat 426 383,- Kč.

Máme radost, že se opět našli obětaví dobrovolníci, kteří obnovují tradici tříkrálového koledování. Velmi bychom chtěli poděkovat především všem studentům a dětem.

Hlavní záměr Tříkrálové sbírky pro rok 2018 je:

- pokračovat v poskytování přímé pomoci lidem, kteří se ocitají v nouzové či krizové situaci.
- podpořit nemocné seniory prostřednictvím Domácí zdravotní péče - Domácí hospicové péče.

Děkujeme vám a přejeme vám hodně zdraví do roku 2018.

<http://www.sternberk.charita.cz>

STARÉ ŽEROTÍNSKÉ ZVYKY A OBYČEJE II.

/zvyky a obyčeje při sklizni plodin/

Ing. František Hejnar, Olomouc 2010

Démon Volonos

Na konci padesátých let 20. století se při kácení máje v Žerotíně objevila vedle jiných „škrabošek“ i hlava tura. A právem! Hry s maskami byly již od středověku velice oblíbené. Nevázané průvody a tance v maskách jsou doloženy jako „turice s maskama“ v podobě kobylich hlav, hlavy tura, v Čechách v podobě čtyřrohé obludy – klibny. Chodilo se s nimi před svátkem Tří králů, v dřívějších mikulášských průvodech apod.

Maska hlavy tura, kobyly nebo klibny, představovala v průvodech slovanského boha Velese – Volose, ochránce stád skotu a čarodějů. Ještě ve středověku býval známý démon Volos, který spolu s čertem „našeptává do ucha a svádí ke hříchu“. I v Žerotíně bývalo známé úsloví: „Keré čerchmant ti to pošeptal?“

Veles byl považován i za boha blahobytu a dostatku. Stádo totiž představovalo majetek – dostatek. Proto se Veles svým významem řadil hned za Peruna. Jarní obřady při vyhánění skotu na pastvu zahrnovaly i obřadné kropení každého kusu svíce vodou. Na Velenův svátek /6. 1./ byl skot zaklínán. Při tom se používaly masky tura, stejně jako při májovém vyhánění krav na pastvu. To se konaly i zábavy – kravské, na nichž maska tura nesměla chybět.

Jako bůh hojnosti, blahobytu a dostatku byl Veles zastoupený i ve zvycích při domlatu obilí v podobě vola nebo tura. Při žních bývalo zvykem svazovat do „hozlo“ hrst posledních klásků Velesovi na bradu. Volos totiž soupeřil o vládu s Perunem. Uctívání Velese

je mladšího data, byl „mladším“ bohem, proto byl zobrazován bez vousů. Ač byl stejně mocný jako Perun, potřeboval „zlaté brado“ ze zlatých klásků. Pro všechny slovanské bohy byla typická vícehlavost. Výjimkou byli pouze Perun a Veles, kteří byli vždy zobrazováni s jedinou hlavou.

S Velesem býval spojován i mlatec, který jako poslední „břinkl“ cepem při domlatu – byl Volosem – volem. Obyčejně to býval ten nejchudší mlatec. Ten také schválně, jako poslední, uhodil cepem – z jednoduchého důvodu – když se při domlatu pila „gořalka“ na útratu hospodáře, dostával „vůl“ „troňk“ jako první!

Domlatná

Domlatná tak trochu připomínala dožínky. Chasa se sešla na humě „dolátiť starého“. Býval to snop obilí, přivezený do stodoly jako první. Říkávalo se mu „staré“ – na rozdíl od posledního přivezeného snopu – „babe“, kterému se v Žerotíně a na Horní Hané říkávalo „žebrák“. Za dob roboty bývali sedláci vrchností ožebračováni, a proto se i za žebráky považovali. Magický účinek měl i poslední snop, vyhozený ze stodoly a poslední uhození cepem. Chasa potom svazovala hospodáře ovesným povřísem, protože vládl koním. „Tetička hospodeň“ bývala svazována „režnym“ /žitným/ obřím, protože vládla chlebu. Škrcením hospodáře a hospodyně pomocí obřísla byl vymáhán slib pohoštění. To bývalo spojováno i s lepším obědem.

Konec výmlatu býval veselý. Kdo

poslední břinkl cepem o mlat, stával se vzpomínaným „volem“, jinak také „moem“ – bláznem. Toto označení mladí mlatci příliš rádi neměli. Rozčilovali se však i starší. Z „moa“ bývalo hodně „hamáru“ a nepříjemností. Nejvíce všem vadilo, že se mlatci předem domluvili, z koho udělají „moa“. Smluvení mlatci se domlouvali různými posuňky a vzkřiknutím. Obyčejně z toho bývali rozladěni začátečníci, kteří neznali „morese“ starých mlatců. I při těžké dřině se lidé museli nějak bavit, aby práce byla snesitelnější...

Vymlácené obilí ze „starého“ se vyčistilo a při setí se přimíchávalo k osivu, aby byla dobrá úroda v nastávajícím roce. Kdo při mlácení „starého“ naposledy uhodil cepem, zůstával „starym“ – „dědkem“, tedy „volem“.

Konec domlatných

Domlatná bývala příležitostí, jak se vyrovnat s najatými mlatci – nádeníky. Slavnost obyčejně začínala tak, že hospodář schoval do posledního nevymláčeného snopu flašku s kořalkou. Mlatci to „samo sebo“ našli a pořádně „si zavdale“. Po vymlácení poslední „sázke“ potom býval „malé haldamáš“. Vystrájela jej hospodyň a neobešel se bez vdolků, vdolečků a pití. Po posezení a pohoštění hospodář obyčejně „vesázel na stul – mimo sjednané véplate, e pár grécaru.“ Potom mlatci popřáli hospodárovi i hospodyně po žních dobrou úrodu a zároveň si zjednávali novou práci. V dřívějších dobách se při domlácení „starého“ a „žebráka“ udržovaly veselé zvy-

ky a tančily se obřadné tance. Chasníci tancovali s copy cepové tance, děvčata zase slámové s obřisly nebo srpové se srpy.

Když byly na Hanou přivezeny první mláticí garnitury, tak se mlátívala cepy již pouze „ryž“ – žito. Sláma se dávala do „štruzóku“, dělávaly se z ní rohože k pokrývání pařeníšť a obřisla. Když se obilí začalo vázat do provázků, přestalo se cepy mlátit úplně a přestaly se slavit i domlatné. Zapomínalo se i na popěvek z domlatných:

„Jož te pilke dořezale,
jož te mlénke domlele,
jož sedláci vemlátile,
majó prázny stodole“

a to již bývalo jaro blízko ...

První žeracká mlátička

Rytmické klapání cepů začalo od konce 19. století nahrazovat „hucení“ mlátiček. Nebývalo sice tak melodické, ale pro rolníky mnohem příjemnější, protože mlátičky nahrazovaly dlouhou a úmornou práci v zimním období.

První mlátička – „mašina“ se v Žerotíně používala od roku 1883, jak je patrné z usnesení obecních představitelů z roku 1884. Mlátička tehdy již rok stála v obecní kůlně na návsi za roční nájemné tři zlaté. „Consortium sladovny“, vlastník parního stroje, uskladněního rovněž v kůlně, odvádělo roční nájem dva zlaté.

Obsluhu parního stroje a mlátičky míval na starosti strojník a jeho pomocník. Parní stroj – lokomobila, měla přední v části kotle „párnice“, na níž byl napojen sklápěcí komín, a v níž se přebytkem párou likvidovaly jiskry. Proto se parní stroj nazýval „parník“ nebo „domf“. Mlácení „domfem“ však bývalo nebezpečné i přesto,

že byl opatřen „parnicó“, lapačem jisker v komíně a žhavý popel se poléval vodou. Při mlácení musela proto být vždy připravena i bečka s vodou. Nejčastěji se používala „bečka na lože“ – lejta na močůvku. Vedle vody musel hospodář ke stroji připravit i dva až tři metráky černého uhlí na den jako topivo. I přes nebezpečí ohně se nová mlátička rychle vžila i přesto, že u ní zpočátku nebyl lis na slámu. Denně se vymlátilo patnáct až dvacet pět tun zrna. Tehdy byla souprava k dostání za dvacet tisíc rakouských korun.

Mlátičkami se v Žerotíně mlátilo až do poloviny šedesátých let 20. století. Zpočátku byla poháněná „domfem“, od druhé světové války elektromotorem. Od roku 1958 se v žerotínském družstvu mlátilo automatickou mlátičkou MAR – 90. Poslední mašináři u spolkové mlátičky v majetku družstva v Žerotíně byli Josef Spurný z č. 101 a František Spurný z č. 105. Posledním mašinářem u mlátičky MAR – 90 byl Josef Kobylka z č. 58.

Mlácení parní lokomobilou

Mlácení parou začalo na Hané již na konci 19. století. Mlátičí garnituru lokomobilu s mlátičkou, si obyčejně pořizovalo mlátičí družstvo. Topilo se černým uhlím pod kotlem, stavěným na předepsaný tlak.

Než se začalo ve vsi mlátit, bývala svolána schůze mlátičího družstva. Na ní se losovalo, kdo bude mlátit jako první a tím i o pořadí při mlácení. Nikdo nechtěl, aby mu žňové práce zasahovaly do podzimních prací, nebo aby musel příliš spěchat se svážením obilí. Později se pořadí při mlácení ob rok měnilo. Chalupníci obyčejně mlátívali nanejvýše jeden den, půllánici až dva dny.

Sláma se od mlátičky odebírala ručně. Obyčejně slámu odebíraly

dvě odběračky a pokládaly ji na obřisla, další dvě vazačky pak slámu vázaly. Používaly k tomu obřisel z rozvázaných snopů, házených s mlátičky na mlat. Obřisla obyčejně sbíraly děti, které je přinášely vazačkám k lisu. Lisy na slámu se v Žerotíně objevily až za druhé světové války.

Za chod celé mlátičí garnitury byl zodpovědný vyškolený strojník s topičem. Ti také dávali obilí do mlátičky, při čemž se střídali. Vzhledem k tomu, že se při práci abnormálně prášilo, dostávali oba dohromady „flaško gořalke na spláchnóti pracho“. Podavačovi podávaly rozvázané snopy na mlátičce obyčejně dvě „robe“. Snopy byly zpočátku vázány kroucenými obřisly, což při rozvazování vyžadovalo určitý „fortel“.

Snopy pohazovali a podávali na „mašino“ obyčejně dva až tři chlapci – podle velikosti stodol. Stejný počet chlapců nosil i „měche“ s vymláčeným obilím na sýpku. „Žensky“ vykonávaly lehčí práci, prachu si ale užily dost. Dvě až tři shrabovaly „ohrabke“, stejný počet jich nosil v ohrabečných koších plevy. Připočítáme-li k tomu vození slámy na „tragačích“, pohazování, podávání a rovnání otýpek slámy, obsluhovalo mlátičí garnituru dvacet až pětadvacet osob.

Pytle s vymláčeným obilím se od mlátičky nosily na rameni až na sýpku v obytném stavení. Tam se obilí sypalo na hromadu a prázdný pytel se odnášel znova k mlátičce. Byla to těžká práce, a tak hospodyně na „chlape od měchu“ vždycy s něčím pamatovala. Na polici u schodů nebo přímo na schodech mívali malé občerstvení – plachetkou přikryté vdolky a něco k pití.

Velikonoce

Čas pádí kroky vskutku mílovými. Jen jsme se vzpamatovali z Vánoc a už zde jsou Velikonoce.

Velikonoce jsou křesťanskými oslavami konce období půstu a připomínají poslední dny Ježíše Krista, jeho smrt i vzkříšení, pohanská tradice se váže k oslavám Velikonoc jakožto svátkům jara a svým způsobem rovněž jakéhosi vzkříšení, znovuzrození a probouzení přírody. Na jaře se příroda budí k životu zpět po zimě. Je to období zeleně a veselých barev květů, slunečních paprsků a uvolnění po tuhé zimě. Tyto svátky oslavují i plodnost a nový život všeobecně, pro křesťany je to největší svátek v roce. Název Velikonoce je odvozen od Velké noci – noci, kdy vstal Ježíš Kristus z mrtvých.

Velikonoce nemají jedno pevné datum, kdy jsou slaveny. Konají se vždy v neděli po prvním jarním úplňku. Velikonoční neděle pak může připadat na jakékoliv datum v rozmezí 22. března a 25. dubna.

Z historie Velikonoc

Velikonoce jsou pro křesťany nejdůležitějším momentem liturgického roku. Původně byly tyto svátky nazývány Pascha nebo Pesach - svátky izraelské pospolitosti. Byla to první ze tří slavností, která byla spojená s obětováním prvorozeného dobytčete ze stáda, jakožto památka vysvobození židovského národa z egyptského otroctví.

Křesťané vnímají Velikonoce jako slavnost ukřižování a zmrtvýchvstání Ježíše Krista, touto nocí, kdy k události došlo, je Velká noc. O slavení Velikonoc se dočteme v Bibli, z biblických zápisů vyplývá, že tyto oslavy navazují na původní Pesach a spojují starozákonní

přechod Židů přes Rudé moře a Ježíšovo zmrtvýchvstání.

Velikonoční zvyky a tradice

Tradice velikonoční pomlázky

První zmínka o velikonoční pomlázce pochází ze 14. století. O velikonočním pondělí se jí prý šlehal manželé a milenci. Ospalci byli zas časné zrání polévání studenou vodou, či se do vody dokonce házeli, aby se probrali.

Pletení pomlázky a koleda: Muži a chlapci si pletou pomlázku z vrbových proutků, na konci ji ozdobí stuhami a s pomlázkou vyrazí v pondělí Velikonoční za ženami a děvčaty na koledu. Pomlázkou bývá krom spletených proutků také nazývána výslužka z koledování. Do různých velikých pomlázek z různého počtu vrbových proutků se vplétala barevná stuha. Malé pomlázky se nosily stočené v kapse, se středně velkými se chodilo na koledu a těm téměř dva metry dlouhým se říkalo obřadní pomlázky. Šleháním pomlázkou se ženám předává svěžest, mladost, ohebnost, mládí a zdraví. Svobodná děvčata chlapcům za to zavěšovala na pomlázky barevné stuhy.

Malování vajec

Malovaná vajíčka dávají děvčata a ženy koledníkům o Velikonočním pondělí jakožto výslužku za koledu. Zdobená vajíčka patří k jedněm ze symbolů velikonočního veselí. K malování na vajíčka se váže už ne tolik známá legenda. Při svém putování Ježíš a jeho učedník Petr přišli do jednoho statku a žádali u hospodyně o kousek chleba, ta však v celém obydlí ani kousek chleba neměla, avšak v tu chvíli uslyšela kdákání slepice, tak seběhla dolů do kurníku a pohostila je alespoň čerstvým vejcem v teplém popelu

upečeném. Když pocestní odešli z domu, chtěla poklidit ze stolu skořápky, když je však chtěla smést, zjistila, že ty jsou zlaté.

Symbol vejce je symbolem nového života, plodnosti, životní síly, narození, návratu jara bezpečí (díky skořápce) i zárodečného chaosu, ze kterého vzniká celý svět.

Existuje velké množství technik, jak vajíčka zdobit. Vybrat si můžete jakoukoliv techniku, která Vás láká či je Vám blízká a vyzkoušet ji, nebojte se experimentovat a zkoušet třeba i přírodní barvení vajíček, možná budete příjemně překvapeni. Technik barvení a zdobení je mnoho a každá má své kouzlo, i vyžaduje jinou dávku času, trpělivosti i jisté zručnosti.

Symbol velikonočního beránka
Symbol beránka je velice starý, byl rozšířen již za dob starých pohanů. Židé beránka zabíjeli na paměť vyvedení Izraelitů z egyptského otroctví. V křesťanství je památkou Krista – beránka Božího, jeho nevinnosti, čistoty i poslušnosti. Beránek jakožto obřadní pokrm je znám již od doby středověku. Protože si beránčí maso nemohl dovolit každý, peklo se pečivo v podobě beránka. Tato tradice se nám dochovala dodnes. Možná si říkáte: A co velikonoční zajíček? Tato tradice čokoládových velikonočních zajíčků je u nás v dnešní době také již poměrně rozšířena, není však naše původní, ale je převzatá z Německa.

Velikonoční symboly

Beránek, vajíčko nebo kočky jsou symboly, které jsou pro tento svátek naprosto typické. Věděla jsi ale, že jedním z dalších symbolů je křen, který má představovat hořkost a utrpení Ježíše Krista na kříži? Nebo že dalším symbolem je kříž, protože Ježíš

byl ukřižován na kříži a obecně tento trest smrti v té době znamenal největší potupu a ponížení před veřejností? Zatímco beránek je považován za symbol samotného Ježíše a jeho oběti pro lidstvo, vajíčko zase symbol nového života a kočky palmové ratolesti, kterým občané v dávných dobách Ježíše vítali, všechny ostatní symboly jsou důkazem jeho nesmírného utrpení.

Kde se vzaly symboly?

Velikonoční beránek – beránek provází Velikonoce už od začátku. Symbolizuje totiž Beránka božího. Beránek boží byl nevinný, poslušný a velmi pěkný beránek, který byl obětován na kříži, aby jeho krev zachránila lid od smrti a očistila je od hříchů

Velikonoční zajíček – zajíček má v souvislosti s Velikonočními svátky naprosto jasné poslání. Přináší totiž dětem vajíčka. Velikonoční zajíček není původně našim symbolem, ale přišel k nám až po letech z Německa

Kočky – něžné a krásné jarní symboly jsou právě kočky. Kočky mají symbolizovat naději na nový život a to nejen ten, který teprve přijde na svět, ale i nový život bez hříchů

Velikonoční pomlázka – tradiční pomlázka pochází už ze 14. století a vztahuje se k Velikonočnímu pondělí. Její historie není úplně jasná, ale často se vztahuje k hospodářství, kde se šlehal dobytek pomlázkami. Zvířata pak nebyla líná, ale plná elánu

Koleda

Koleda patří dosud k rozšířeným obyčejům a myslím, že není třeba ji zevrubně popisovat. Proto jen okrajově několik zásad. Koledovat se chodí v pondělí (platí od půlnoci do půlnoci). Chodí spíše odrostlejší kluci, popř. již dospělí mladí

muži, v žádném případě dívky.

Na koledu se chodí pouze k těm lidem, se kterými se známe (sousedí, kmotři, příbuzní).

Přijde-li mládenec s pomlázkou k dívce domů, mohou si to sousedi vykládat i tak, že o ni stojí. Chlapec však může kteroukoli dívku po celý den „prohnat“ náhodně na ulici. Výslužka v podobě vajíčka je symbolická a dobrovolná a koledníkům o ni v první řadě nejde. Vhodnou odměnou pro koledníky je jedno, často červené vejce. Vyšlehání pomlázkou (většinou z vrbových proutků) má mít na postiženou (postiženého) omlazující účinek.

Výplatu pomlázkou mohou děvčata klukům vrátit druhý den ráno, t.j. v úterý. Nerespektováním výše uvedených pravidel dochází často k tomu, že dnes v mnoha domácnostech už nikomu ani neotvírají a konečným důsledkem by mohl být i postupný zánik koledy, což si jistě nikdo nepřeje.

Polévání

Stejně jako při koledě, v pondělí mají mládenci právo polít vyhlédnutou dívčí oběť vodou. Vodu si nosí ve vědrech a může jí tedy být i větší množství. Měli by však brát ohled na počasí a dát pozor na škody, které by polití mohlo způsobit v obytných prostorech.

Faktem je, že dříve nevalilo, způsobil-li mladík v domě malou potopu. Stejnou mincí může dívka chlapci vše oplatit opět v úterý. Někde se nepolévá vodou, ale vonavkou. Používá se jí často takové množství, že je z oběti ještě dlouho cítit. Vodou se často polévají i hospodářská zvířata, věří se, že polití v tento den omlazuje a udržuje svěžest a sílu.

Pletení pomlázky a koledování

Chlapci a muži si upletou pomláz-

ku z vrbových proutků, ozdobí jí stuhou a na Velikonoční pondělí vyrazí koledovat. Vyšlehají dívky a ženy za doprovodu velikonočních koled (mezi nejznámější zřejmě patří „Hody, hody“). Množství mašlí na pomlázce znamená počet vyšlehaných dívek.

Koleda: Hody, hody doprovody

Hody, hody, doprovody,

dejte vejce malovaný.

Nedáte-li, malovaný,

dejte aspoň bílý,

slepička vám snese jiný.

Barvení a zdobení vajíček

Existuje množství technik, jak vajíčka ozdobit. Budete-li pracovat s menšími dětmi, pak se vyplatí použít spíše jednodušší postupy, mezi které patří například barvení vajíček pomocí zakoupených barev a ozdobení obtisky, nálepkami či dalšími dekoracemi. Vajíčka je také možné pomalovat voskovkami a poté obarvit, polepit barevným papírem, ozdobit vlnou a podobně. V podstatě záleží jen na dětech a jejich fantazii.

Pečení velikonočního beránka

Symbol beránka je velmi starý, pochází již z pohanských dob. Význam má i u Židů a křesťanů (Kristus – Beránek Boží).

Velikonoční zajíček

Jedním ze symbolů Velikonoc je také zajíček. Najdeme ho už v bibli mezi stvořeními „maličkými na Zemi a moudřejšími nad mudrce“, kdy měl pravděpodobně symbolizovat chudé, skromné a pokorné. Křesťanství se k němu přesto stavělo s jistým odstupem pro jeho údajnou nadměrnou smyslnost a příslovečnou zajetí plodnost. Býval proto znázorňován jako bílý zajíc u nohou Panny Marie, což mělo symbolizovat vítězství čisto-

ty nad tělesným pokušením. A to o sobě dávalo nejvíce vědět právě na jaře.

Mazanec

Je symbolem slunce, zadělává se na Bílou neděli, dělá se ze stejného těsta jako vánočka. Dříve to však bývalo pečivo nesladké – „koláč syrnej k veliké noci“ – připravoval se ze strouhaného sýra a většího množství vajec (žádoucí byl žlutý mazanec). Sladká varianta tohoto obřadního pečiva si však ponechala původní okrouhlý tvar a znamení kříže. V jiných koutech naší země se nesladkým mazancovým koláčům říkalo následovně: baba, babůvka, plecovník, šoldr, svěceník.

Pečení Jidášků

Pečivo z bílé mouky a medu ve tvaru válečku, který symbolizuje provaz, na němž se Jidáš oběsil – podle křesťanského výkladu. Prozaičtější lidový výklad praví, že hospodyním bylo líto zbytků těsta a dětem pekly malé fírgurky a zvířátka pro potěšení.

Vysévání obilí

Symbolizuje počátek zemědělských prací – obvykle se vysévá tráva nebo nějaké obilí do nízké misky s hlínou, nechá se vzklíčit a zdobí se kraslicemi.

Fašank a pochovávání basy

Masopustní radovánky spadaly

do doby poměrného pracovního klidu, zimní pohody a byly v podstatě pokračováním svátků vánočních – koledy vánoční, ovšem v rouše daleko veselejším a nevázanějším. Vrcholem těchto lidových bakchanálií byl poslední týden masopustní, začínající již „tučným“ čtvrtkem, v němž pak byly významné tři poslední „bláznivé dni“, ostatky. Po nich přišla popeleční středa, nastával půst a příprava na jarní práce polní. Poslední masopustní muzika začala již v neděli po obědě a pokračovala od tohoto času až do popeleční středy, někdy dokonce až do „pytlového“ čtvrtka byla dědina v jednom kole; maškarní obchůzky, skákání na konopě, vodění kotka, mečové tance, voračky – to všechno byly zábavy, které vytvářely nepřetržitý kruh veselé podívané i vlastního veselí. Teprve pochovávání Masopustu nebo basy (barbory) přivedlo rozjařené tanečníky do normálního proudu života a připomnělo, že zimní radovánky musí skončit, protože země čeká na pluh a setí. Na popeleční středu odevzdal tak rozmarný Masopust své královské žezlo smutnému Půstovi.

Zvláštní masopustní zábavy, slavnosti, obřady a tance lze v hrubých rysech shrnout do čtyř oddílů:

Masopustní průvody maškarní.

Zvláštní slavnosti na ukončení draček, přástek (konaly se zpravidla v masopustních dnech)

Pochovávání Masopustu – basy.

Zvláštní tance obřadní: „skákání na konopě“, „tance mečové“ („šavlové“), honění „kota“ a tanec „káčer“ (konopí mácat“).

Masopustní obchůzky maškarní měly jednak ráz kolední, to znamená, že menší maškarní průvod chodil od domu k domu, obveseloval rodiny, prováděl koledu většinou spojenou s tancem a výstupy jednotlivých maškar. Před zakončením masopustu vytáhl pak na dědinu větší průvod maškar, a tu se bavila na návsi nebo na větším dvoře celá dědina. Nebylo však pravidlem, že se uskutečňovaly průvody oba. Záleželo na místních tradicích, kraji, oblasti. V horských oblastech byly průvody maškar daleko chudší než v podhůří a v rovinách – tedy v krajích bohatších. V horách se pak zachovaly starší typy masek, vzniklých na domácí půdě.

Vynášení Morény

Moréna (správně Morana) je ve slovanské mytologii bohyně zimy, smrti a noci. Odchod zimy se slaví na smrtnou neděli vynášením Morény (smrtky) a jejím zapálením a utopením. Průvod recituje říkanky, nebo zpívá různé popěvky.

Z internetových podkladů a od autora Jaroslava Vašáka připravil Jiří Němec

Pampeliška

Kdyby vám někdo řekl, že za pár týdnů můžete nasbírat bylinu, kterou lze použít na problémy s klouby, na nemoci ledvin, při žloutence i nechutenství a dokonce i na rakovinu, věděli byste, co hledat? Mluvíme o obyčejné pampelišce!

Pampeliška patří mezi velmi odolné rostliny. A právě tuto svou životní sílu a houževnatost jako by se snažily předat i vám. Proto se nebojte hlídat chvíli, kdy se objeví v přírodě a využijte ji jako léčivku – celou, od květu po kořeny.

Listy do salátu i polévky

Listy pampelišky jsou skvělým zdrojem vitamínu C, A, D, ale i vitamínů skupiny B. Je v nich kyselina křemičitá, betakaroten, draslík, vápník, měď a železo. Obsahují ale i třísloviny či silice, které mají pro tělo blahodárné účinky. Listy pampelišek,

sotva se objeví, mohou sbírat i konzumovat ti, kteří potřebují pročistit a posílit ledviny, ozdravit játra, ulevit od bolestí kloubů, při kožních problémech a třeba i akné. Pampelišky také čistí krev a odvodňují. Protože má silné detoxikační účinky, zrychlí také metabolismus a tím pomáhá s hubnutím. Vyčistí žaludek a prý může i rozpustit žlučové kameny...

A nikoli v poslední řadě lze zmínit i to, že se o ní mluví jako o léčivce, kterou je dobré užívat v případě léčby nádorového onemocnění.

Listy můžete omýt a natrhat do salátů, přidat do polévky, do smoothie nebo z nich udělat obdobu špenátu. Můžete si z nich udělat čaj, který můžete popíjet, ale také ho použít jako pleťovou vodu. Čaj připravíte z jedné čajové lžič-

ky čerstvých nebo sušených listů a čtvrt litru vody. Listy přelijte vroucí vodou a nechejte asi pět minut louhovat, pak přecedte, nechte vychladnout a popíjejte. Detoxikační kúra doporučuje dva šálky pampeliškového čaje po dobu alespoň dvou měsíců.

Z internetového zdroje vybral J. Němec

Najdete je všude...

Společenská kronika

Jubilanti: Markéta Sitová – 91 let

Do dalších let přejeme hodně zdraví a spokojenosti

Stěhování posilovny

Tělocvičná jednota Sokol Žerotín oznamuje, že po dohodě s obcí Žerotín dojde v průběhu března tohoto roku k provizornímu přestěhování posilovny do původních prostor v KSZ. Současné prostory posilovny budou dočasně sloužit jako zázemí pro stavební firmu, která bude zajišťovat rekonstrukci silnice přes obec. Poté dojde v místnostech dnešní posilovny

k výměně podlahy. Po skončení všech těchto nutných akcí se posilovna znovu přesune do nynějších prostor.

Obec Žerotín zajistí pro osoby, které jsou evidovány v Seznamu uživatelů posilovny, čipy pro přístup do KSZ.

Za Tělocvičnou jednotu Sokol Žerotín
Tomáš Hrubý

Valná hromada Tělocvičné jednoty Sokol Žerotín

V pátek 23. února 2018 se uskutečnila schůze Valné hromady Tělocvičné jednoty Sokol Žerotín. Kromě tradičních procedur jako je volba zapisovatele, ověřovatelů zápisu, členů návrhové a mandátní komise, došlo také na výroční zprávu o činnosti a hospodaření jednoty za uplynulý rok. A samo-

zřejmě také na plán činnosti jednoty na rok letošní.

Starosta jednoty Vladimír Bajer poděkoval všem, kteří se v uplynulém roce podíleli na organizaci akcí pořádaných jednotou. Šlo např. o přípravu dětského dne, ledové plochy na multifunkčním hřišti, akci „Sokol obci“ (sběr ko-

vového odpadu), mikulášskou nadílku či o dva turnaje ve stolním tenise. Jmenované akce má jednotu v plánu uspořádat i v letošním roce.

Za Tělocvičnou jednotu Sokol Žerotín
Tomáš Hrubý

SPORT

Memoriál Jana Jaška 2018

Dne 17. února proběhl v tělocvičně našeho kulturního domu sportovní turnaj ve stolním tenise, čili ping pongu. Soutěžily ženy a také muži.

Tradiční turnaj již má svou sportovní kvalitu a jméno, protože se jej zúčastňují družstva takřka z celé Moravy.

Ženského turnaje se zúčastnily čtyři dvojice a uvádíme je zároveň v pořadí, v jakém skončily.

Na 1. místě se umístil: **Žerotín** (Coufalová, Svačinová)
2. **Zlín** (Ševčíková, Zitová)

3. **Brno „AHA“** (Babjarová, Chyliková)

4. **Brno „Zdesta“** (Křížová, Nebřenská)

Mužského turnaje se zúčastnilo mužstev osm. I zde se blýskl Žerotín svým prvním místem. A celkové pořadí?

Žerotín (Coufal, Coufal Ondřej, Holiš, Chytil)

Brno-Slatina (Tůma Pavel, Tůma Karel, Tupec)

Štarnov (Martinů, Vyhnálek, Slovák, Paděra)

Postřelmov (Malý, Honeman, Zita)

Brno VÚT (Juras, Smejkal, Luž-

ný, Hradil)

Šternberk (Čapčuch, Pitár, Černoch)

Buk (Zavřel, hrubý, Zákostelský)

Litovel (Uvízl, Voříšek, Procházka)

Zapsal V. Bajer

Výsledky amatérského turnaje ve stolním tenise, který se uskutečnil dne 24. 2. 2018:

Účast: 22 mužů
4 ženy

Výsledky:

Muži : 1. místo Jašek Pavel
2. místo Milčický Josef
3. místo Hrubý Jiří

Ženy:

1. místo Obšilová Vladislava

2. místo Štenclová Klára

3. místo Sabelová Hana

Na oba turnaje ve stolním tenise

poskytla obce prostory a pohostinství Štencel zajišťovalo občerstvení. Pořadatelé moc děkují.

Memoriál Jana Raška

Výzva

V Glosáři minulého čísla jsem připomenul významná výročí, která naše republika bude v průběhu letošního roku slavit. Také jsem lakonicky předpověděl, že občané, jak napovídá letitá zkušenost s podobnými výročími a připomínkami minulosti, mnoho ochoty ke společnému připomínání mít nebudou.

Přesto bych rád vyzval hlavně pamětníky, aby prohrábli rodinná alba, krabice s fotografiemi, případně jinými tištěnými dokumenty (letáky, tisk aj.) a dokumenty, které mají vztah k létům od vzniku republiky, rok 1938, 1948, až po rok 1968 a samozřejmě se týkají naší obce, ať je zapůjčí pro potřeby našeho zpravodaje. Rádi

bychom v červnovém, případně zářijovém čísle uveřejnili nějaké fotografie, případně jiné dokumenty, připomínající onu dobu.

Předem za vaši iniciativu a ochotu děkuji.

Jiří Němec